

مدیریت گردشگری روستایی در جهت توسعه و شناخت فرهنگ محلی

سمیه علیزاده عباس آبادی^۱، مرتضی خزایی پول^۲

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت گردشگری، دانشکده مدیریت، موسسه غیر انتفاعی مازیار، رویان، ایران

^۲ مربی گروه مدیریت جهانگردی، موسسه آموزش عالی مازیار، رویان، ایران

چکیده

این مقاله به بررسی گردشگری روستایی و تأثیرات آن بر توسعه پایدار جوامع محلی می‌پردازد. هدف اصلی تحقیق، شناسایی و تحلیل چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این حوزه و ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت صنعت گردشگری روستایی است. برای جمع‌آوری داده‌ها، از روش‌های کمی و پیمایشی استفاده شده و جامعه مورد مطالعه روستای یوش با ۵۷ خانوار و ۱۵۴ نفر جمعیت انتخاب شده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهند که گردشگری روستایی می‌تواند به تقویت اقتصاد محلی، حفظ فرهنگ و سنت‌های بومی و بهبود کیفیت زندگی ساکنان کمک کند. با این حال، چالش‌هایی نظیر عدم برنامه‌ریزی مناسب، کمبود زیرساخت‌ها و تأثیرات منفی زیست‌محیطی نیز شناسایی شده‌اند. تحقیق بر اهمیت مشارکت فعال جامعه محلی در فرآیندهای تصمیم‌گیری و مدیریت گردشگری تأکید می‌کند. این پژوهش در دسته تحقیقات کاربردی قرار دارد و نتایج آن قابلیت به‌کارگیری در حل مسائل عملی و ارتقاء شرایط موجود را فراهم می‌آورد، به‌ویژه برای ذی‌نفعان و سیاست‌گذاران.

واژه‌های کلیدی: گردشگری، توسعه فرهنگ محلی، شناخت فرهنگ محلی، مدیریت گردشگری روستایی

۱- مقدمه

امروزه جهت توسعه صنعت گردشگری که نقش آفرینان آن بنگاه های کوچک و متوسط هستند رهیافت جدیدی با عنوان رهیافت خوشه ای به اجرا گذاشته شده است که رقابت پذیری هر چه بیشتر بنگاه ها را از طریق ساماندهی روابط بنگاه های کوچک و متوسط و حتی بزرگ هدف گذاری کرده است. (عزیزی و همکاران، ۱۴۰۳، ص ۷۱) از این رو گردشگری یکی از بزرگترین بخش های اقتصاد جهان بشمار می آید، که به سرعت در حال رشد بوده و نقش بسیار عمده ای در اقتصاد و تحریک رشد اقتصادی بازی می کند و با توجه به مطالعات صورت گرفته روستا در کنار شهر می تواند نقش بسیار مهمی در صنعت گردشگری داشته باشد زیرا جاذبه های فرهنگی و طبیعی روستا زمینه بسیار مساعدی برای توسعه گردشگری روستا فراهم می کنند. (شایان و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۴۶) در راستای توسعه گردشگری در مقاصد مختلف ممکن است شیوه زندگی جامعه میزبان تحت تاثیر تغییرات ساختاری در صنعت گردشگری قرار گیرد. از نتایج توسعه گردشگری می توان به عواملی از قبیل تغییرات در اقتصاد محلی، تغییرات اجتماعی، تغییرات فرهنگی و تغییرات زیست محیطی در یک مقصدگردشگری اشاره کرد. (کاظمیه، ۱۴۰۳، ص ۹) روستاها به مناطقی اشاره دارند که به طبیعت و استفاده های نیمه طبیعی، اغلب کشاورزی و ماهیگیری کوچک مقیاس اختصاص دارند. این مناطق دارای جمعیت انسانی کمتر و منابع طبیعی و فرهنگی متنوعی هستند که توسط تعامل عوامل طبیعی و انسانی شکل گرفته اند. روستاها به عنوان سیستم های خاصی با ادامه تاریخی و تغییرات منظره ای و تاریخی شناخته می شوند (joshi et al,2024,p2) از این رو امروزه گردشگری روستایی به جریان مستمری بدل شده که می تواند انسان را از جریان پر التهاب شهر خود ساخته خویش دور کرده و برای زمانی کوتاه میل ذاتی وی را در اتصال به طبیعت اغنا کند، گردشگری روستایی قادر است انسان را به طبیعت مطلوبش متصل کرده و به عنوان صنعتی سبز، نقش ویژه ای در توسعه پایدار محیط های روستایی ایفا نماید. (حسین زاده و همکاران، ۱۴۰۳، ص ۳۷) این مکان ها به طور کل به عنوان یک شکل پایدار و مسئولانه از گردشگری به شمار آمده که به گردشگران این امکان را می دهد تا در زندگی روزمره جوامع محلی در مناطق روستایی شرکت کنند. این مناطق معمولاً دارای جمعیت کم، وابستگی به کشاورزی، و ویژگی های فرهنگی و سنتی خاصی هستند. (priatmoko et al,2023,p2) از سوی دیگر مدیریت مطلوب روستایی، شناخت پتانسیل های روستا و واقف بودن به مشکلات آن می تواند کمک زیادی به رشد و پیشرفت روستا داشته باشد، از جمله مشاغل مطمئن در بخش روستایی صنعت گردشگری است، پیشرفت این صنعت باعث رشد روستا می شود چرا که می تواند در کنار شغل اصلی مردم روستا قرار گیرد و هم می توان تولیدات کشاورزی و دامی را به گردشگران عرضه کرد. (اکبری و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۵۷۲) از این رو توسعه گردشگری روستایی نقش بسزایی در ادغام فرهنگ و صنعت گردشگری ایفا می کند. این توسعه باعث احیای روستاها می شود و به عنوان یک راه موثر برای تقویت رفاه عمومی عمل می کند. پیشرفت گردشگری روستایی با تکامل فرمت های مقصد گردشگری و تغییر الگوهای مصرف همراه است. این پیشرفت نه تنها به بهبود سرمایه انسانی و افزایش درآمد ساکنان جامعه کمک می کند، بلکه به تقویت نقش افراد فعال در آن نیز می افزاید. (tong et al,2024,p2)

در قرن نوزدهم، ذهن های شهری شروع به بازدید از مناظر آرام روستاها به دنبال آرامش کردند. فعالیت های تجاری در گردشگری روستایی فقط پس از دهه ۱۹۵۰ با گسترش راه آهن ها و سیستم های حمل و نقل پیشرفته آغاز شد. در دهه ۱۹۸۰، با تمرکز جهانی بر حفظ آینده مشترک و پذیرش سیاست های حمایتی توسعه یافته، گردشگری روستایی به عنوان ابزار بازسازی اقتصادی در مناطق روستایی با توجه به حرفه ای بیشتری دست یافت. (karali et al,2024,p1) به گونه ای که امروزه مناطق روستایی از مکان های اصلی قرارگیری و ادامه حیات جاذبه های فرهنگی بومی، سنتی، تاریخی و مذهبی است و از این رو با توجه به در اختیار داشتن میراث و جاذبه های طبیعی و فرهنگی، هدف اصلی گردشگران در دهه های اخیر برای تفریح و تمدد اعصاب، فرار از زندگی صنعتی و لذت از جاذبه های فرهنگی بومی و سنتی است. فعالیت ها و گونه های مختلف گردشگری در محیط های روستایی در بر دارنده آثار مثبت و منفی برای محیط زیست و اقتصاد و فرهنگ ساکنان روستا است. (دهقانی و همکاران، ۱۳۹۷، ص ۷۵) این در حالیکه گردشگری در مناطق روستایی از طریق ایجاد درآمد اضافی برای جوامع روستایی و توسعه کسب و کارهای پایدار می تواند به بهبود کیفیت زندگی کمک کند. (dyah utami et

al,2023,p2) به گونه ای که فعالیت ها و الگوهای رفتار اجتماعی از قبیل نحوه تعارف و احترام گذاشتن به دیگران، تشریفات اجتماعی و غیره را به عنوان سطوح بیرونی فرهنگ معرفی نموده و از نمادها و شخصیت ها به عنوان سطوحی میانی یاد نموده است، در واقع ارزش ها و باورها ابتدا در الگوهایی که شامل معانی مشخص و قابل درک برای عموم جامعه هستند یا در شخصیت هایی که به جهت ویژگی های برجسته مورد تعریف و تمجید مردم قرار می گیرند. (جعفری و همکاران، ۱۴۰۰، ص ۸۰) تأثیرات گردشگری روستایی بر ارتباط بین گردشگران و مردم محلی، و نیز اهمیت مصرف سبز به عنوان راهکاری برای کاهش مشکلات زیست محیطی صحبت در نظر گرفته می شود. گردشگران تجربه گردشگری روستایی را به عنوان یک روش مثبت برای کاهش استرس و شرایط منفی زندگی شهری معرفی می کنند. همچنین، مصرف سبز به عنوان یک روش داوطلبانه می تواند به کاهش فشارهای زیست محیطی ناشی از مصرف نامناسب جهانی کمک نماید. (chen et al,2023,p166)

۲- پیشینه تحقیق

حسین زاده و همکاران (۱۴۰۳) پژوهشی با عنوان تأثیر عوامل مکانی بر توسعه گردشگری روستایی مطالعه موردی روستاهای سرزمین لرستان پرداخته اند، این پژوهش بر آن است تا با رویکردی معرفت شناسانه گردشگری روستایی و ابعاد توسعه آن مورد بررسی قرار دهد، چگونه می توان با تکیه بر رویکرد مکان محور، در جهت ارتقای پتانسیل گردشگری روستاها بهره برداری بهینه از فرصت های موجود و توسعه پایدار گردشگری روستایی گام برداشت، روش تحقیق مورد استفاده عمدتاً اکتشافی و در بخش هایی کتابخانه ای است، نتایج نشان می دهد استفاده از رویکرد کل نگر و یکپارچه به توسعه گردشگری با توجه به ویژگی های مکانی هر روستا می تواند آسیب های ناشی از بخشی نگری و جزء گرایی را کاهش دهد.

لاریجانی و همکاران (۱۴۰۲) پژوهشی تحت عنوان «شناسایی استراتژی های فرهنگی مراکز بوم گردی استان مازندران با رویکردی بر تحلیل مضمون» انجام دادند. هدف از مطالعه فوق، شناسایی استراتژی های فرهنگی مراکز بومگردی استان مازندران با رویکردی بر تحلیل مضمون بود. این مطالعه بر اساس هدف، کاربردی است. رویکرد پژوهش، کیفی و جامعه آماری شامل ۱۳۷ روایت مربوط به استراتژی های فرهنگی مراکز بوم گردی استان مازندران در رسانه های اجتماعی آنلاین است. نتایج نشان می دهد که استراتژی های فرهنگی مراکز بوم گردی استان مازندران شامل استراتژی فرهنگ یادگیری، استراتژی فرهنگ یادگیری الکترونیکی، استراتژی فرهنگ به کارگیری تکنولوژی، استراتژی فرهنگ گردشگری خلاق، استراتژی فرهنگ گردشگری غذا، استراتژی فرهنگ سبز، استراتژی فرهنگی اجتماعی، استراتژی فرهنگی هنری، استراتژی فرهنگی اقتصادی، استراتژی بازاریابی فرهنگی است.

شایان و همکاران (۱۴۰۰) تحقیقی با عنوان بررسی و تحلیل سطوح مسئولیت پذیری کارآفرینان گردشگری روستایی (مطالعه موردی: شهرستان بینالود) پرداخته اند، هدف پژوهش حاضر تحلیل سطح مسئولیت پذیری کارآفرینان گردشگری در ۶ روستای گردشگری شهرستان بینالود است. پژوهش حاضر از نوع کاربردی و روش آن توصیفی و تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش روستاهای مقصد گردشگری شهرستان بینالود بود، که بیشترین حجم گردشگر و فعالیتهای کارآفرینانه را داشتند. حجم نمونه صاحبان ۱۹۶ کسب و کارهای کارآفرینانه در حوزه رستوران، چایخانه و استراحتگاه بودند. براساس نتایج، شاخص بشردوستانه بالاترین و شاخص اقتصادی کمترین میزان میانگین رتبه ای از دیدگاه پاسخگویان را به خود اختصاص دادند، نتایج بیشترین سطح مسئولیت پذیری اجتماعی کارآفرینان گردشگری را در ابرده جافرق و پایین ترین سطح را در زشک نشان می دهند، از نظر شاخص اخلاقی تفاوت معناداری بین روستاها وجود ندارد ولی در سایر شاخص های (قانونی، بشر دوستانه، اقتصادی و زست محیطی) سطح مسئولیت پذیری کارآفرینان گردشگری در روستاهای مورد مطالعه متفاوت است.

کارالی و همکاران (۲۰۲۴) تحقیقی با عنوان چهل سال تحقیق گردشگری روستایی: بررسی روند، الگو و آینده پرداخته اند، بررسی بیبلیومتریک از تحقیقات گردشگری روستایی در سال های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۹ است. این بررسی نشان می دهد که تحقیقات در این زمینه در دو دهه اخیر به رشد قابل توجهی دست یافته است. مطالعه نشان می دهد که کشورهای توسعه یافته در ابتدا بیشتر به این حوزه علاقه مند بوده اند ولی کشورهای در حال توسعه نیز در این دوره به تحقیقات بیشتری پرداخته اند. موضوعات

مورد مطالعه شامل سیاست‌های اجتماعی، مسائل زیست‌محیطی و اپیدمی‌ها بوده و تحقیقات آینده نیز به این موارد تمرکز خواهد داشت.

یانان و همکاران (۲۰۲۴) تحقیقی با عنوان گردشگری روستایی چگونه بر توسعه پایدار تأثیر گذاشته است روستاهای سنتی؟ مروری بر ادبیات سیستماتیک پرداخته اند، مقاله‌ای با استفاده از روش PRISMA بررسی کرده است که چگونه گردشگری روستایی می‌تواند بر روستاهای سنتی تأثیر بگذارد. این بررسی نشان می‌دهد که گردشگری روستایی می‌تواند مزایای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی برای روستاهای سنتی به ارمغان آورد، اما همچنین چالش‌هایی مانند حفظ ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی را نیز ایجاد می‌کند. پژوهش به سمت توسعه استراتژی‌هایی می‌رود که هم‌زیستی با محیط زندگی سنتی را تقویت کرده و به حفظ ارزش‌های محلی تأکید دارد، در حالی که منافع اقتصادی را نیز به حساب می‌آورد.

جوشی و همکاران (۲۰۲۴) تحقیقی با عنوان گردشگری روستایی در اروپا از منظر چشم انداز: بررسی سیستماتیک را انجام داده اند، این بررسی سیستماتیک، تحلیلی جامع از وضعیت فعلی تحقیقات در حوزه گردشگری مناظر فرهنگی چندمنظوره سنتی اروپا (TMCLS) است. مطالعه نشان می‌دهد که این حوزه هنوز در مراحل ابتدایی خود قرار دارد و تحقیقات اندکی در آن انجام شده است. اکثر مقالات بر ترجیحات نهادهای محلی و ظرفیت حمل‌ونقل تمرکز دارند. همچنین، نقش دولت و مشارکت جامعه محلی به عنوان عوامل مهمی در تحولات این بخش برجسته شده است. پیشنهاد می‌شود که تحقیقات آینده باید بیشتر بر روی این موضوعات متمرکز شده و بهبودی در این حوزه را ترویج کنند.

۳- مبانی نظری

۳-۱- مفهوم گردشگری

گردشگری به فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که افراد برای گذراندن اوقات فراغت، سرگرمی یا تجارت به مکان‌هایی خارج از محیط معمول خود سفر می‌کنند (حسینی، ۱۴۰۳ ص ۴). این تمایل به تجربه زندگی در مکان‌های جدید به یکی از نیازهای اساسی افراد تبدیل شده و به گسترش گردشگری منجر شده که امروزه به یکی از پایه‌های اساسی اقتصاد جهانی تبدیل شده است (Mai et al, 2023 P 2؛ شریف پور، ۱۴۰۴ ص ۱۲۱) گردشگری به عنوان یک صنعت جهانی تحت تأثیر عوامل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی قرار دارد، و فرهنگ بیش از سایر عناصر با آن پیوند دارد (سلطانی نژاد و همکار، ۱۴۰۲ ص ۱۸۷). موفقیت در این صنعت به عواملی همچون دانش فنی، تعادل فضایی، توازن فرهنگی و ارتقای رفاه اجتماعی بستگی دارد (پورمهدی امیری و همکار، ۱۴۰۲ ص ۲۱۳). همچنین، گردشگری به بهبود زیرساخت‌های محلی و حفاظت از محیط زیست نیز کمک می‌کند (معدنی و همکار، ۱۴۰۱ ص ۲۳۵).

۳-۲- گردشگری روستایی

گردشگری روستایی به عنوان نوعی از گردشگری تعریف می‌شود که در بافت و محدوده‌ی روستاها شکل می‌گیرد. این نوع گردشگری تجربه‌ای متفاوت از سایر مدل‌های گردشگری برای بازدیدکنندگان رقم می‌زند. با این حال، گردشگری روستایی تنها یک گزینه جایگزین برای سایر انواع شناخته شده تر گردشگری نیست؛ بلکه رویکردی است که در آن، گردشگران فعالانه در پی تفریح در مناطق حاشیه‌ای و حومه شهرها هستند. تصویر زندگی روستایی، چه واقعی و چه خیالی، در تضاد با زندگی مدرن شهری، جذابیت خاصی ایجاد می‌کند (ایمانی و همکار، ۱۴۰۲ ص ۵). در این راستا، گردشگری روستایی بیشتر به نوعی از گردشگری محلی تبدیل می‌شود که توسط ساکنان محلی و بر اساس چشم انداز و فرهنگ محلی ویژه آن منطقه ایجاد، مدیریت و توسعه می‌یابد (معدنی و همکار، ۱۴۰۱ ص ۲۳۵). این نوع گردشگری نه تنها از جاذبه‌های طبیعی و فرهنگی بهره می‌برد، بلکه به عنوان شکلی از ادغام جاذبه‌ها، اقامتگاه‌ها و امکانات پشتیبانی در ساختار زندگی اجتماعی در روستا معرفی شده است که با قوانین و سنت‌های رایج در آن جوامع هماهنگ است (Sudarmiatin et al, 2017 P 280). این رویکرد، در واقع تجلی گردشگری مبتنی بر جامعه بوده و بر این اصل استوار است که از طریق آن می‌توان اثرات منفی و نامطلوب گردشگری انبوه را در زمینه‌های برابری اجتماعی، تخریب زیست محیطی و صیانت از فرهنگ جامعه به حداقل رسانید.

همچنین، گردشگری روستایی می تواند به عنوان یک جایگزین مناسب برای توسعه گردشگری در مناطق کمتر توسعه یافته عمل کند؛ چراکه به مردم محلی این امکان را می دهد تا از طریق فعالیت های اقتصادی جدید درآمد خود را افزایش دهند، بدون آن که به فعالیت های سنتی آن ها آسیبی وارد شود (Ariyani & Fauzi, 2023 P 2).

۳-۳- اهمیت گردشگری روستایی

گردشگری روستایی یکی از شاخه های مهم گردشگری است که از قرن هفدهم میلادی به بعد به یکی از مباحث مهم در جوامع علمی تبدیل شده است. بسیاری از صاحب نظران همواره در تلاش بوده اند تا با استفاده از الگوها و روش های مختلف، نقش گردشگری را در احیای اقتصادی و اجتماعی روستاها تقویت کنند (تقی زاده فانید و همکار، ۱۴۰۲ ص ۴۳). در دنیای پرتلاطم امروز، گردشگری روستایی بیش از پیش اهمیت پیدا کرده است. امروزه روستاها به کانون تردد و مقصدی جذاب برای افرادی تبدیل شده اند که به دنبال گریز از زندگی پرهیاهو و ماشینی شهرها هستند. این نیاز و تقاضا موجب شده است تا گردشگری روستایی به سرعت در حال توسعه باشد و روز به روز اهمیت و و جاذبه های آن افزوده شود (رضایی و همکار، ۱۳۹۸ ص ۲۰۳)؛ بنابراین، گردشگری روستایی نه تنها به عنوان یک فرصت اقتصادی، بلکه به عنوان یک راه حل اجتماعی و فرهنگی برای روستاها نیز مطرح است. این شاخه از گردشگری، اگرچه تنها بخش کوچکی از بازار را در بر می گیرد، اما یکی از سریع ترین بخش های در حال رشد در صنعت گردشگری به شمار می رود و مستلزم به توجه ویژه ای می باشد. اهمیت روزافزون این نوع گردشگری به دلیل توانایی آن در تأثیرگذاری بر مناطق روستایی است (Piras et al, 2025 P 1). در این راستا، گردشگری روستایی نه تنها به عنوان ابزاری برای توسعه اقتصادی، بلکه به عنوان عنصری لازم برای اصلاح و احیای مناطق روستایی شناخته می شود و به عنوان یک راهبرد تلقی می شود که قادر است با تأثیرگذاری خاص خود، به جوامع روستایی زندگی جدیدی بخشد و آن ها را پایدار نگه دارد (بیگی، ۱۳۹۸ ص ۲). به همین دلیل، با رشد و گسترش این امر، روستاییان نیز به اهمیت این صنعت پی برده اند. در حقیقت، گردشگری روستایی به تدریج تبدیل به یکی از ارکان اصلی صنعت گردشگری شده است و بر میراث داری و حفاظت از فرهنگ های روستایی تمرکز بیشتری پیدا کرده است. این روند نیازمند حمایت و مشارکت از استعدادهای حرفه ای است تا بتوان به درستی از ظرفیت های فرهنگی و طبیعی روستاها بهره برد (Luo, 2024 P 3). در نتیجه، توسعه و ترویج این نوع گردشگری جمعیت روستایی را به ماندگاری در آن ناحیه ترغیب می کند (ایمانی و همکار، ۱۴۰۲ ص ۴).

۳-۴- گونه های مختلف گردشگری روستایی

با توجه به اهداف و انگیزه بازدیدکنندگان از مسافرت، گردشگری روستایی به دسته های زیر بخش بندی می شود:

• گردشگری کشاورزی: در این نوع گردشگری، بازدیدکنندگان ضمن مشارکت در فعالیت های کشاورزی سنتی یا تعامل با محیط، کمترین تأثیر منفی بر اکوسیستم بومی برجای می گذارند (رضایی و همکار، ۱۳۹۸ ص ۲۰۳). به عبارتی، این نوع گردشگری به گردشگران این امکان را می دهد که در فعالیت های کشاورزی مانند برداشت میوه، دوشیدن گاوها یا شرکت در جشنواره های برداشت محصول شرکت کنند (Saad, 2022 P 46) و در عین حال، از آنجا که این شیوه از گردشگری عمدتاً در بستر جوامع روستایی و در بستر محیط های طبیعی جریان می یابد، لذا بیش از هر چیز مستلزم توجه ویژه به آگاه سازی و جذب گردشگران آگاه و مسئولیت پذیر است (بیگی، ۱۳۹۸ ص ۲).

اما گردشگری روستایی، برخلاف تصور رایج به فعالیت های کشاورزی محدود نمی شود و شامل تعطیلات طبیعت گردی با علائق خاص، پیاده روی، کوه نوردی و سوارکاری، گردشگری ماجراجویی و ورزشی، گردشگری سلامت، شکار، سفرهای آموزشی، گردشگری هنری و فرهنگی، و در برخی مناطق گردشگری قومی و قبیله ای می شود. اشکال مختلفی از گردشگری روستایی در مناطق مختلف جغرافیایی پدید آمده است. به عنوان مثال، تعطیلات مزرعه در بسیاری از مناطق روستایی آلمان و اتریش رایج است، در حالی که در ایالات متحده و کانادا این نوع گردشگری کمتر مشاهده می شود. این گستردگی و تنوع ابعاد، مستلزم توجه دقیق و ریزبینانه به ویژگی های محلی و متناسب با هر منطقه است (Piras et al, 2025 P 2). بر این اساس، سایر گونه های گردشگری روستایی عبارت اند از:

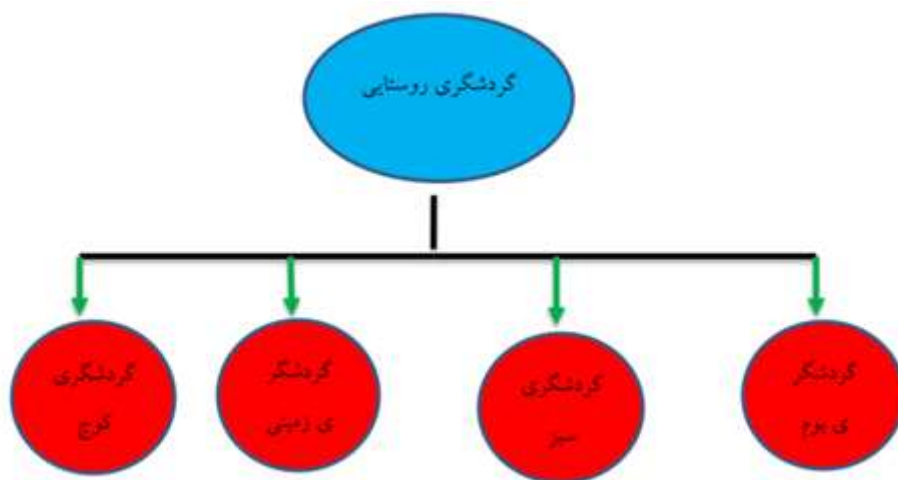
۰ گردشگری طبیعی: این گونه از گردشگری روستایی، بیشتر بر جاذبه های اکولوژیکی متمرکز است (رضایی و همکار، ۱۳۹۸ ص ۲۰۳).

۰ گردشگری فرهنگی: گردشگری فرهنگی در مناطق روستایی بر میراث، سنت ها و آداب و رسوم محلی تمرکز دارد. گردشگران به دنبال تجربیاتی هستند که سنت های روستایی، فولکلور، صنایع دستی و جشن ها را به نمایش بگذارد. این الگو شامل بازدید از سایت های تاریخی، موزه ها، کارگاه های هنرمندان و رویدادهای فرهنگی است. این نوع گردشگری فرصت هایی را برای آشنایی با هنرهای سنتی، موسیقی، رقص، آداب آشپزی و صنایع دستی روستایی فراهم می کند (Saad, 2022 P 47).

۰ گردشگری بومی: بومگردی، گونه ای نوین از گردشگری است که ماهیتی مصرف گرا ندارد. این نوع گردشگری عمدتاً مورد توجه شخصیت های تحصیل کرده و علاقه مندان به تجربیات ماجراجویانه قرار می گیرد و عموماً در مناطق طبیعی، اماکن تاریخی و فضاهای فرهنگی کمتر شناخته شده متمرکز است (لاریجانی و همکاران، ۱۴۰۲ ص ۱۹۶). این نوع از گردشگری روستایی نه تنها شامل تعامل با جاذبه های طبیعی نظیر رودخانه ها و ارتفاعات کوهستانی می شود، بلکه با زندگی و هنجارهای اجتماعی مردم که خود نیز در تعامل با جاذبه های طبیعی فوق می باشند، در ارتباط می باشد.

۰ گردشگری دهکده ای: در این نوع گردشگری، گردشگران به صورت مستقیم در دهکده های خانوارهای روستایی سکونت داشته و به طور فعال در فعالیت های روزمره اقتصادی و اجتماعی جامعه میزبان مشارکت می کنند (رضایی و همکار، ۱۳۹۸ ص ۲۰۳).

همچنین در دسته بندی دیگری، گردشگری روستایی به گونه های گردشگری بوم، گردشگری سبز، گردشگری زمینی و گردشگری کوچ تقسیم می شود (تقی زاده فانید و همکار، ۱۴۰۲ ص ۴۰).

شکل ۱- گونه های مختلف گردشگری روستایی؛ منبع: تقی زاده فانید و همکار، ۱۴۰۲ ص ۴۰

۳-۵- توسعه روستایی

توسعه روستایی فرآیندی است که به بهبود و آبادانی مناطق روستایی می پردازد. در این راستا، صنایع کشاورزی و روستایی به عنوان یکی از ارکان محوری و تأثیرگذار در پیشبرد توسعه روستاها شناخته می شوند. این صنایع در فرآیند عمران و توسعه روستاها نقش حیاتی دارند و از طریق مشارکت فعال مردم، به تقویت و پیشرفت جوامع روستایی کمک می کنند (لویی و همکار، ۱۴۰۳ ص ۶۲۸). این پدیده، یکی از بخش های برنامه های توسعه هر کشور است که با هدف دگرگون سازی ساختار جامعه روستایی و ارتقاء سطح زندگی افراد، به ویژه قشر کم درآمد روستا و کمک به خودکفایی آن ها، از اهمیت بسزایی برخوردار است (آقای هاشجین و همکاران، ۱۴۰۲ ص ۹۷). توسعه روستایی محصولات و خدمات جدید را به بازارهای جدید وارد می کند. «فعالیت هایی مانند مدیریت چشم انداز، حفظ طبیعت، آگرولوژی، کشاورزی ارگانیک، تولیدهای ویژه منطقه،

فروش مستقیم و غیره به عنوان شیوه های جدیدی در نظر گرفته می شوند که توسعه روستایی را به فرایندی چندبعدی تبدیل می کنند.» علاوه بر این، توسعه روستایی به دنبال شکل دهی یک پارادایم جدید است، از این رو، ایجاد محصولات و خدمات جدید برای بازارهای جدید با اهداف مختلف، مانند تولید کالاهای عمومی (چشم انداز)، ایجاد درآمد تکمیلی برای مالک، حفظ و حفاظت از میراث طبیعی، فرهنگی و تاریخی؛ ارزیابی فرهنگ و منطقه گرایی؛ ادغام بازدیدکنندگان با تاریخ محلی؛ جستجو برای هم افزایی با اکوسیستم های محلی و اقتصاد مقیاس با فعالیت های متنوع خانوارهای روستایی است (Cipolat et al, 2022 P 6). با توجه به مفهوم توسعه روستایی می توان مهم ترین خصوصیات توسعه روستایی را مطابق شکل زیر نشان داد:

شکل ۲- خصوصیات توسعه روستایی؛ منبع: لویی و همکار، ۱۴۰۳ ص ۶۲۸

۳-۶- مفهوم فرهنگ محلی

برای درک بهتر مفهوم فرهنگ محلی، ابتدا باید به واژه «محلی» پرداخته شود. این واژه به معنای بومی بودن در منطقه خود است (Yubianto, 2023 P 4). در این معنا، فرهنگ محلی به فرهنگ هایی اطلاق می شود که توسط یک گروه قومی خاص در یک جامعه خاص ایجاد، حفظ و شناخته می شود؛ به عبارت دیگر، فرهنگ محلی نه تنها به رفتارها و رسوم مرتبط است، بلکه پیوندی عمیق با هویت و تاریخ یک جامعه دارد (Lubis et al, 2021 P 22). فرهنگ زیست محلی، به طور خاص، شامل سبک و سیاق زندگی، آیین ها و روش ها، بینش های بومی و روابط اجتماعی است که در یک منطقه خاص به وجود آمده و از طریق نسل ها به ارث می رسد. این مقوله در ارتباط مستقیم با محیط طبیعی و اجتماعی آن منطقه قرار دارد (گلستانی، ۱۴۰۳ ص ۲۴۳). فرهنگ محلی، به دلیل ارتباطی که با طبیعت دارد، دیدگاه ویژه ای نسبت به محیط زیست پیدا می کند. این ارتباط شامل دانش های بومی، روش های سنتی مدیریت منابع و احترام به اکوسیستم های محلی است؛ بنابراین، پست مدرنیسم بر تأکید بر تعامل پیچیده میان فرهنگ های محلی و محیط طبیعی تکیه می کند و این ارتباط را از طریق تعاریف متقابل و مداوم مشاهده می کند. در این فرایند، طبیعت می تواند در شکل دهی به هویت های فرهنگی نقش داشته باشد و همچنین از طریق مدیریت و حفاظت فعال توسط جوامع فرهنگی محلی مورد حمایت قرار گیرد (گلستانی، ۱۴۰۳ ص ۹۰). در نهایت، احیای فرهنگ محلی به معنای تلاش برای بازگرداندن یا تقویت عناصری است که به دلیل جهانی شدن یا تغییرات اجتماعی ممکن است در حال فراموشی یا زوال باشند (گلستانی، ۱۴۰۳ ص ۲۴۳).

۳-۷- گردشگری فرهنگی

در دنیای امروز، صنعت گردشگری به عنوان ابزاری موثر برای شناسایی و معرفی هویت فرهنگی شهرها و کشورهای مختلف شناخته می شود (پورمهدی امیری و همکار، ۱۴۰۲ ص ۲۱۱). گردشگری فرهنگی به عنوان زیرمجموعه ای از صنعت گردشگری، نقش بسزایی در برجسته ساختن این جنبه از هویت فرهنگی ایفا نموده و به بخشی از صنعت و فعالیت گردشگری اطلاق می شود که جذابیت های فرهنگی خاص جوامع مختلف را مدنظر قرار می دهد. این نوع گردشگری به طور خاص به بازدید از صنایع دستی، موسیقی، رقص های محلی، لباس های کهن و سایر جلوه های فرهنگی جامعه میزبان می پردازد. در این راستا، گردشگری فرهنگی شامل هرگونه بازدید از جاذبه های فرهنگی مانند موزه ها، مقبره های تاریخی، محصولات فرهنگی و دیگر مظاهر فرهنگی جامعه است (دهقانی و همکار، ۱۳۹۷ ص ۷۲). این نوع از گردشگری، فرصتی بی نظیر برای آشنایی با میراث فرهنگی و تاریخی را برای افرادی که علاقه مند به کشف ابعاد مختلف فرهنگ های محلی هستند فراهم می کند. از این دیدگاه که فرهنگ به عنوان جذابیت اصلی این نوع از گردشگری مطرح می شود که به معرفی فرهنگ های مختلف و حکمت های محلی به گردشگران می پردازد (Nas et al, 2021 P 20)؛ و عمدتاً با مفاهیم میراث فرهنگی و منابع فرهنگی در ارتباط است. این مفهوم شامل بازدید از مکان های تاریخی، باستان شناسی و شهرک های باستانی می شود و فرهنگ مدرن جوامع میزبان را نیز در بر می گیرد. علاوه بر این، جشنواره ها و فرهنگ عامه جوامع مختلف نیز بخشی از جاذبه های گردشگری فرهنگی هستند (کمری و همکاران، ۱۴۰۲ ص ۱۰۱). گردشگری فرهنگی به طور کلی هدفی فراتر از تفریح و سرگرمی دارد. هدف آن برآورده کردن کنجکاوی و تمایل به افزایش دانش در مورد فرهنگ و بشریت از طریق سفر است. این نوع گردشگری به گردشگران این امکان را می دهد تا از طریق سفر با تاریخ، معماری، اقتصاد، جامعه، شیوه زندگی و آداب و رسوم مقصد آشنا شوند (Mai et al, 2023 P 3).

۴- روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر روش شناسی در زمره مطالعات پیمایشی قرار می گیرد و با رویکرد میدانی به بررسی روابط میان متغیرها در محیط طبیعی بدون دستکاری می پردازد. این تحقیق با مشاهده و تحلیل داده ها در شرایط واقعی، به کشف الگوها و ارتباطات میان پدیده ها می پردازد. از لحاظ هدف، این پژوهش کاربردی است و یافته های آن می تواند در حل مسائل عملی و بهبود شرایط موجود مورد استفاده قرار گیرد. جامعه مورد مطالعه، روستای یوش با ۵۷ خانوار و ۱۵۴ نفر جمعیت است که به دلیل محدودیت جمعیتی، از روش سرشماری استفاده شده و پرسشنامه به تمامی افراد جامعه توزیع گردیده است. در این تحقیق برای بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف استفاده شده است.

جدول ۱- آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای متغیرهای تحقیق

متغیر	تعداد	Sig	وضعیت
مدیریت گردشگری روستایی	۱۵۴	۰/۰۰۰	غیرنرمال
توسعه فرهنگی محلی	۱۵۴	۰/۰۰۰	غیرنرمال
شناخت فرهنگ محلی	۱۵۴	۰/۰۰۰	غیرنرمال

میزان سطح معناداری از میزان خطای نوع اول در سطح ۰/۰۵ کمتر بوده و لذا فرض غیرنرمال بودن متغیرهای مورد بررسی پذیرفته می شود

در روش حداقل مربعات جزئی (PLS)، بررسی ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی سازه‌ها اهمیت دارد. این ضریب‌ها نسبت واریانس بین هر سازه و شاخص‌های آن به واریانس کل سازه را نشان می‌دهند و ضریب پایایی بالاتر از ۰/۷ به عنوان قابل قبول شناخته می‌شود. نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که تمامی عامل‌ها دارای ضریب پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ قابل قبولی هستند. همچنین، پایایی اشتراکی که به تعمیم‌پذیری سوالات اشاره دارد، باید بالاتر از ۰/۵ باشد؛ بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که پرسش‌نامه پژوهش از پایایی مناسبی برخوردار است و مدل اندازه‌گیری نیز تأیید می‌شود.

جدول ۲- ضرایب پایایی پرسشنامه

متغیر	آلفای کرونباخ $\alpha > 0.7$	پایایی ترکیبی $CR > 0.7$	پایایی اشتراکی COMMUNALITY > 0,5
توسعه فرهنگی محلی	۰/۸۰۲	۰/۸۶۱	۰/۶۱۳
شناخت فرهنگ محلی	۰/۷۷۸	۰/۸۵۷	۰/۶۰۰
مدیریت گردشگری روستایی	۰/۸۷۰	۰/۹۱۲	۰/۷۲۳

در پژوهش حاضر، برای بررسی روایی همگرا از سه شرط استفاده می‌شود. ابتدا، شاخص بارهای عاملی باید دارای ضرایب معناداری t خارج از بازه (۱/۹۶ و -۱/۹۶) باشند؛ در غیر این صورت، سؤال مربوطه حذف می‌شود. دوم، بارهای عاملی استاندارد شده باید بالای ۰/۴ باشند و در صورت کمتر بودن، سؤال مربوطه نیز حذف خواهد شد. سوم، میانگین واریانس استخراج شده (AVE) که میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌های خود را نشان می‌دهد، باید بالای ۰/۵ باشد تا روایی همگرای قابل قبولی داشته باشد.

جدول ۳- ضرایب بارهای عاملی

سؤالات	ضرایب بار عاملی استاندارد	ضرایب بار عاملی معناداری
Q1	۰/۸۸۵	۴۴/۸۶۳
Q2	۰/۸۷۲	۲۸/۴۱۵
Q3	۰/۸۸۶	۳۲/۴۰۹
Q4	۰/۷۵۱	۱۹/۲۳۹
Q5	۰/۸۵۴	۳۷/۱۹۵
Q6	۰/۸۳۱	۳۷/۶۷۱
Q7	۰/۸۴۲	۲۴/۴۱۷
Q8	۰/۵۷۰	۷/۳۸۸
Q9	۰/۷۵۵	۱۷/۳۲۴
Q10	۰/۷۸۳	۲۶/۷۲۷
Q11	۰/۷۷۳	۱۸/۹۱۵
Q12	۰/۷۸۷	۲۳/۱۰۶

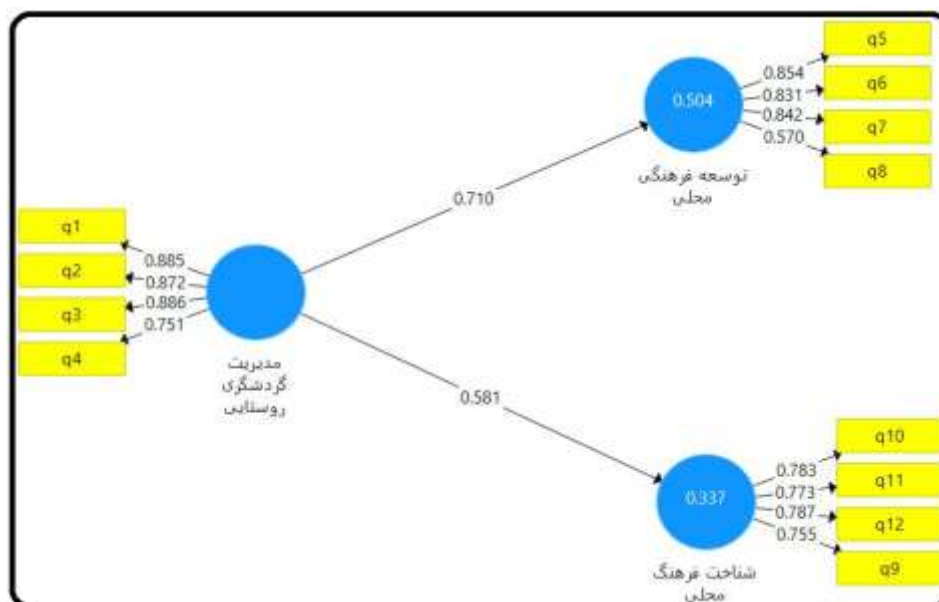
جدول ۴- روایی همگرای سازه‌های مدل بر اساس AVE

متغیر	AVE
توسعه فرهنگی محلی	۰/۶۱۳
شناخت فرهنگ محلی	۰/۶۰۰
مدیریت گردشگری روستایی	۰/۷۲۳

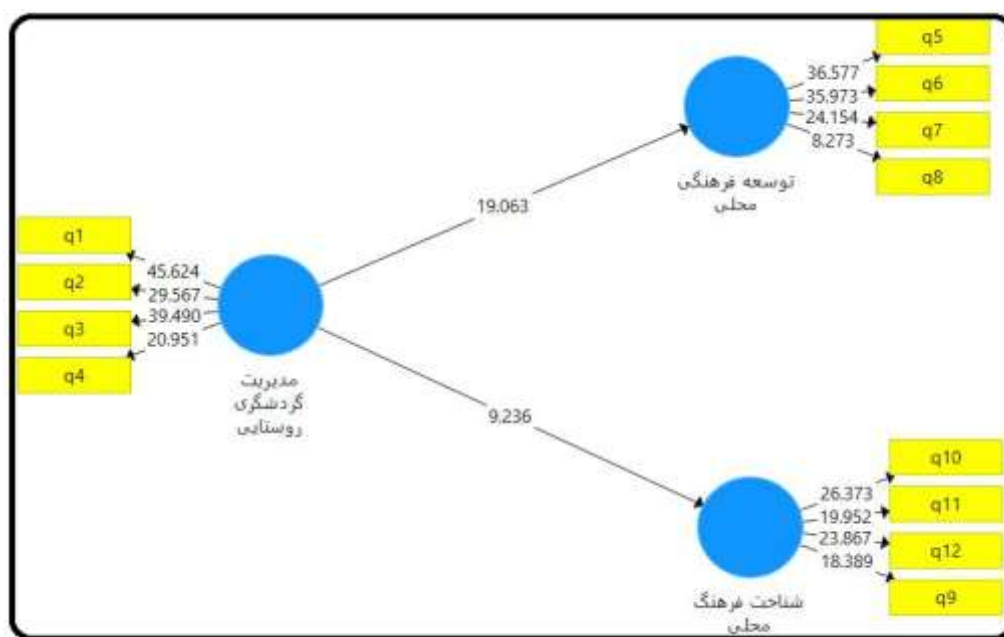
مقدار AVE برای تمامی سازه‌های مدل مقدار ملاک حداقل برابر ۰٫۵، به دست آمده که در نتیجه روایی همگرایی مدل و برازش مدل‌های اندازه‌گیری تأیید می‌شود. برای نشان دادن مستقل بودن مفاهیم مورد استفاده در پژوهش، از روایی واگرا به روش فورنل و لارکر استفاده گردیده که نتایج آن در جدول زیر ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، مقدار جذر AVE (اعداد روی قطر اصلی) تمامی متغیرهای پنهان تحقیق از مقدار همبستگی میان آنها با سایر متغیرها بیشتر است که این امر روایی واگرایی مناسب مدل‌های اندازه‌گیری را نشان می‌دهد.

جدول ۵- نتایج بررسی روایی واگرایی مدل بر اساس ماتریس فورنل و لارکر

متغیرهای اصلی	۱	۲	۳
توسعه فرهنگی محلی	۰/۷۸۹		
شناخت فرهنگ محلی	۰/۷۳۸	۰/۷۷۴	
مدیریت گردشگری روستایی	۰/۷۱۰	۰/۵۸۱	۰/۸۵۰

شکل ۳- مدل ساختاری در حالت تخمین ضرایب مسیر

شکل ۴- مدل ساختاری در حالت معناداری ضرایب

جدول ۶- فرضیه های تحقیق

ردیف	فرضیات	مستقیم	ضریب معناداری	نتایج
۱	مدیریت گردشگری روستایی تاثیر مثبت و معنی داری بر توسعه فرهنگ محلی روستای پوش دارد.	۰/۷۱۰	۱۹/۰۶۳	تأیید فرضیه
۲	مدیریت گردشگری روستایی تاثیر مثبت و معنی داری بر شناخت فرهنگ محلی روستای پوش دارد.	۰/۵۸۱	۹/۲۳۶	تأیید فرضیه

R^2 معیاری برای متصل کردن بخش اندازه گیری به بخش ساختاری مدل بوده و نشان از تأثیری دارد که یک متغیر برونزا بر یک متغیر درونزا می گذارد. مقادیر ۰،۱۹، ۰،۳۳ و ۰،۶۷ به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 معرفی شده است. نتایج حاصل از بررسی این معیار در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۷- مقادیر R^2

متغیر	R^2
توسعه فرهنگی محلی	۰/۵۰۴
شناخت فرهنگ محلی	۰/۳۳۷
مدیریت گردشگری روستایی	

متغیر مستقل در حد متوسط و متوسط به بالا توانسته است رفتار متغیرهای وابسته را پیش بینی کند برای بررسی کیفیت مدل ساختاری مناسب، فقط متغیرهای درونزا را باید انتخاب کرد و کیفیت ساختاری نشان می دهد که آیا ساختار در قالب یک مدل توانسته پیش بینی مناسبی از متغیرهای درونزا را داشته باشد یا نه.

جدول ۸- کیفیت مدل ساختاری

متغیر	Q2
توسعه فرهنگی محلی	۰/۲۰۲
شناخت فرهنگ محلی	۰/۲۴۶
مدیریت گردشگری روستایی	

مدل ساختاری حاضر نشان می‌دهد که متغیرهای درون‌زا در حد متوسط هستند.

۵- بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش تأثیر قابل‌توجه مدیریت گردشگری روستایی بر توسعه و شناخت فرهنگ محلی در روستای یوش را نشان می‌دهد. نتایج حاکی از این است که بهبود مدیریت گردشگری می‌تواند به حفظ و ترویج فرهنگ محلی کمک کند. طراحی برنامه‌های گردشگری باید به جذب گردشگران و افزایش آگاهی ساکنان از ارزش‌های فرهنگی خود توجه داشته باشد تا حس هویت و تعلق در میان ساکنان تقویت گردد و به پایداری فرهنگی منجر شود. همچنین، مشارکت جامعه محلی در تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌های گردشگری کیفیت خدمات و رضایت گردشگران را بهبود می‌بخشد. آموزش و ارتقاء آگاهی‌های محلی در زمینه گردشگری نیز اهمیت دارد و می‌تواند به بهبود کیفیت خدمات و افزایش درآمدهای اقتصادی ساکنان منجر شود. یافته‌ها ضرورت توجه به ابعاد فرهنگی در برنامه‌ریزی‌های گردشگری را نشان می‌دهد و تأکید می‌کند که برنامه‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که به توسعه اقتصادی و حفظ فرهنگ‌های محلی بپردازند، تا به تعادل بین این دو جنبه کمک کنند و به عنوان الگویی برای سایر مناطق روستایی عمل نمایند.

پیشنهادات برای مطالعات آتی در زمینه مدیریت گردشگری روستایی و ترویج فرهنگ محلی می‌تواند به توسعه این حوزه کمک کند. یکی از رویکردهای مؤثر، انجام تحقیقات مقایسه‌ای در مناطق مختلف است که تأثیرات متفاوت مدیریت گردشگری بر فرهنگ محلی را بررسی می‌کند و به شناسایی الگوهای موفق و ناموفق کمک می‌کند. همچنین، توجه به جنبه‌های خاص مانند تأثیر گردشگری بر حفظ زبان‌های محلی، صنایع دستی و آداب و رسوم سنتی می‌تواند ارزش‌های فرهنگی را ارتقاء دهد. بررسی ابعاد اجتماعی و اقتصادی گردشگری روستایی نیز ضروری است، به‌طوری‌که مطالعات آتی می‌توانند تأثیرات اقتصادی گردشگری بر معیشت ساکنان و عوامل مؤثر بر رضایت گردشگران و ساکنان را مورد بررسی قرار دهند. استفاده از فناوری‌های نوین در مدیریت گردشگری، به‌ویژه تأثیر فناوری‌های دیجیتال بر جذب گردشگران و بهبود تجربه آن‌ها، نیز یک زمینه تحقیقاتی مهم است. همچنین، بررسی نقش سیاست‌گذاری‌های دولتی و نهادهای محلی در توسعه گردشگری روستایی می‌تواند به تحلیل تأثیرات قوانین و شناسایی خلأهای موجود در سیاست‌ها کمک کند. این نوع مطالعات می‌توانند به بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در حوزه گردشگری یاری رسانند.

گسترش مطالعات آتی در حوزه گردشگری روستایی باید به تغییرات اقلیمی و تأثیرات آن بر این صنعت توجه داشته باشد. بررسی تأثیر این تغییرات بر جاذبه‌های گردشگری، فعالیت‌های اقتصادی محلی و شیوه‌های زندگی ساکنان می‌تواند راهکارهای مؤثری برای سازگاری با چالش‌ها ارائه دهد. ارزیابی آسیب‌پذیری مناطق روستایی در برابر تغییرات اقلیمی نیز به توسعه برنامه‌های مدیریت بحران و افزایش تاب‌آوری جوامع محلی کمک خواهد کرد. همچنین، بررسی تأثیر گردشگری بر بهداشت و رفاه اجتماعی ساکنان محلی اهمیت دارد و می‌تواند به شناسایی چالش‌ها و فرصت‌ها در ارتباط میان گردشگری و سلامت جامعه کمک کند. در دوران پساکرونا، سلامت عمومی به عنوان یک عامل کلیدی در توسعه پایدار گردشگری مطرح است. توسعه مدل‌های کسب‌وکار پایدار در گردشگری روستایی نیز نیازمند توجه ویژه است. تحلیل مدل‌های موفق و تطبیق آن‌ها با شرایط محلی می‌تواند به افزایش ارزش‌افزوده برای ساکنان و گردشگران کمک کند. ایجاد شبکه‌های همکاری میان محققان، نهادهای دولتی، سازمان‌های غیردولتی و جامعه محلی نیز می‌تواند تبادل اطلاعات و تجربیات را تقویت کند. برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای مشترک به ارتقاء آگاهی عمومی و مشارکت ساکنان در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با گردشگری کمک خواهد کرد.

به‌طور کلی، این رویکردها می‌توانند به غنی‌سازی ادبیات علمی در زمینه گردشگری روستایی و توسعه پایدار این حوزه کمک کنند و با توجه به تحولات جهانی، انجام تحقیقات عمیق و چندبعدی در این زمینه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

منابع

۱. اکبری، علی، یعقوب نژاد، عباس، سعیدی نیا، فرناز، فتاحی، امیر حسین (۱۴۰۰) تحلیل راهبردی مدیریت مطلوب روستایی و کارآفرینی بر مبنای اقتصاد گردشگری روستای میقان، فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای، ص ۵۶۸-۵۸۴
۲. ایمانی، بهرام؛ معدنی، جواد. (۱۴۰۲). گردشگری روستایی سبز: بررسی عوامل تأثیرگذار در توسعه گردشگری روستایی پایدار و حافظ محیط زیست، مطالعات علوم محیط زیست، ۴۸(۴)، ۷۳۰۵-۷۳۱۷.
۳. آقای هاشجین، منوچهر؛ مولایی هاشجین، نصرالله؛ پوررمضان، عیسی (۱۴۰۲) شناسایی و تحلیل عوامل بازدارنده توسعه روستایی در شهرستان خلخال، مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی، ۴(۲)، ۹۵-۱۱۴.
۴. بیگی، حمیده. (۱۳۹۸). بهره گیری از الگوی کشاورزی مبتنی بر فرهنگ بومی (پرماکالچر) در توسعه کارآفرینی گردشگری روستایی استان گیلان، مطالعات کارآفرینی و توسعه پایدار کشاورزی، ۶(۲)، ۱-۱۴.
۵. پورمهدی امیری، مهدی؛ قاسمی، سید هاشم (۱۴۰۲) شناسایی عوامل موثر بر توسعه مناطق گردشگری مازندران با رویکرد مشارکتی، فصلنامه جغرافیا و روابط انسانی، ۵(۴)، ۲۱۱-۲۳۰.
۶. تقی زاده فانید، ابوالقاسم؛ شهبازی، حسین رضا. (۱۴۰۲). ارزیابی نقش گردشگری در تغییر الگوهای فرهنگی نواحی روستایی با استفاده از مدل دیمتل، جغرافیا و روابط انسانی، ۶(۳)، ۳۸-۶۳.
۷. جعفری، امین، ذبیحی، حسین (۱۴۰۰) تأثیر فرهنگ بر فرم خانه های بومی شمال ایران مورد مطالعاتی خانه های بومی بابل و بابلسر، معماری و شهرسازی آرمان شهر، ص ۷۷-۹۰
۸. حسین زاده، ضیا، عبدی، بابک، پرسه، میمنت (۱۴۰۳) تأثیر عوامل مکانی بر توسعه گردشگری روستایی مطالعه موردی روستاهای سرزمین لرستان، مجله گردشگری فرهنگ، ص ۳۶-۴۵
۹. حسینی، سید علی (۱۴۰۳). بررسی نقش سرمایه انسانی در کسب مزیت رقابتی با در نظر گرفتن نقش میانجی حسگری بازار و مدیریت برند در صنعت گردشگری (اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان گلستان)، نشریه علمی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری، ۸(۲۸)، ۲۲۸-۲۴۵.
۱۰. دهقانی، امین؛ عادل ساردوئی، محسن. (۱۳۹۷). تأثیر توسعه گردشگری روستایی بر مؤلفه های فرهنگی ساکنان روستایی: مطالعه موردی شهرستان جیرفت. روستا و توسعه، ۲۱(۱)، ۷۱-۹۰.
۱۱. رضایی، عبدالمطلب؛ جلیلیان، سارا. (۱۳۹۸). بررسی عوامل راهبردی مدیریت گردشگری روستایی با استفاده از تکنیک SWOT و تشکیل ماتریس QSPM در استان کرمانشاه، تحقیقات اقتصاد و توسعه کشاورزی ایران، ۵۰(۱)، ۲۰۱-۲۱۸.
۱۲. شایان، حمید، سجاسی قیداری، حمداله، جعفری، فهیمه (۱۴۰۰) بررسی و تحلیل سطح مسئولیت پذیری کارآفرینان گردشگری روستایی مطالعه موردی شهرستان بینالود، مطالعات مدیریت گردشگری، ص ۴۵-۷۳
۱۳. شریف پور، حسین (۱۴۰۴). راهبردهای مدیریت گردشگری ساحلی استان مازندران و تأثیر آن در توسعه امنیت اقتصادی، برنامه ریزی و توسعه گردشگری، ۱۴(۵۲)، ۱۱۷-۱۴۲.
۱۴. عزیزی، ثریا، رکن الدین افتخاری، عبدالرضا، پورطاهری، مهدی، صادقی سقدل، حسین (۱۴۰۳) تحلیل فضای خوشه های گردشگری با تاکید بر کسب و کارهای کوچک روستایی مورد مطالعه منطقه ۹ آمایش سرزمین، مجله آمایش سرزمین، ص ۷۰-۸۶
۱۵. کاظمیه، فاطمه (۱۴۰۳) ارائه مدل ساختاری برای توسعه گردشگری روستایی در استان آذربایجان شرقی از دیدگاه ساکنان با رویکرد نظریه تبادل اجتماعی، مطالعات مدیریت گردشگری، ص ۱-۳۶
۱۶. گلستانی، علیرضا (۱۴۰۳) بررسی اهمیت تاریخ شفاهی در انتقال فرهنگ عامیانه (فولکلور) و فرهنگ سیاسی و تأثیر آن بر فرهنگ محلی جوامع در ایران، تحولات سیاسی اجتماعی معاصر ایران، ۳(۴)، ۲۲۶-۲۴۹.

۱۷. گلستانی، علیرضا (۱۴۰۳) تاثیر فرهنگ و هویت محلی بر بحران های زیست محیطی، مجله مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران، ۳(۵)، ۸۸-۹۹.
۱۸. لاریجانی، نرگس؛ شفیعی، مرتضی؛ نجفی، سید اسماعیل (۱۴۰۲) شناسایی استراتژی های فرهنگی مراکز بوم گردی استان مازندران با رویکردی بر تحلیل مضمون، فصلنامه مطالعات مدیریت گردشگری، ۶(۱۸)، ۱۹۱-۲۱۶.
۱۹. لویمی، کوثر؛ خسروی پور، بهمن. (۱۴۰۳). اثرات پذیرش نوآوری در توسعه روستایی، جغرافیا و روابط انسانی، ۶(۴)، ۶۳۴-۶۳۳.
۲۰. معدنی، جواد؛ تقوی زیروانی، اسماعیل (۱۴۰۱) اولویت بندی پیشران های کلیدی و مؤثر گردشگری روستایی در بهبود معیشت خانوارهای روستایی مورد: روستاهای پیرامون شهر سرعین، اقتصاد فضا و توسعه روستایی، ۱۱ (۴۰)، ۲۳۳-۲۴۹.
21. Ariyani, N., & Fauzi, A. (2023). Pathways toward the transformation of sustainable rural tourism management in central Java, Indonesia. *Sustainability*, 15(3), 2592.
22. Chen,jierong,huang,yun,Q.wu,Edmond,ip,rachael,wang,kai(2023) How does rural tourism experience affect green consumption in terms of memorable rural-based tourism experiences, connectedness to nature and environmental awareness?, *Journal of Hospitality and Tourism Management*,p166-177
23. Cipolat, C., & Bidarte, M. V. D. (2022). Rural development and countryside diversification: study on rural tourism practices in the Brazilian Pampa Biome Region. *Turismo: Visão e Ação*, 24(1), 25-45.
24. Dyah utami,dwiesty,dhewanto,wawan,dwi lestari,yulini(2023) Rural tourism entrepreneurship success factors for sustainable tourism village: Evidence from Indonesia,journal Cogent Business & Management,p1-21
25. Joshi,Sandeep,panzer Krause,sabine,zerbe,Stefan,saurwein,martin(2024) Rural tourism in Europe from a landscape perspective: A systematic review,European journal of tourism research,p1-25
26. Karali,arunima,das,subhajit,roy,hiran(2024) Forty years of the rural tourism research: reviewing the trend, pattern and future agenda,journal Tourism Recreation Research,p1-28
27. Lubis, F. Y., Sibarani, R., & Lubis, S. (2021). The roles of youth in preserving local cultures to develop tourism in Sabang City. *Journal of Environmental and Development Studies*, 2(01), 21-29.
28. Luo, C. (2024). Research on the interaction between tourism management and rural cultural inheritance and protection. *Journal of Social Science and Cultural Development*, 1(1).
29. Mai, N. T. T., Tuan, H. T., Tien, N. H., Van Tho, D., Trang, N. T. T., & Mai, N. P. (2023). Cultural tourism resources: state policy and solutions for SMEs in tourism industry. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 1.
30. Nas, C., & Ilham, W. (2021). Mapping leading local culture of cirebon tourism sector using geographic information system (gis). *Jurnal Teknologi dan Open Source*, 4(1), 19-27.
31. Piras, F., & Pedes, F. (2025). The Impact of Socio-Economic Factors on the Development of Rural Tourism: Italian Case Based on a Regional Analysis. *Tourism and Hospitality*, 6(1), 3.
32. Priatmoko,setiawan,kabil,moaaz,akaak,ali,lakener,Zoltan,gyuricza,csaa,denes david,lorant(2023) Understanding the Complexity of Rural Tourism Business:Scholarly Perspective, journal sustainability,p1-21
33. Saad, A. (2022). Rural tourism. *International Journal of Modern Agriculture and Environment*, 2(1), 45-56.

34. Sudarmiatin, S., Handayti, P., Soetjipto, B. E., Hidayat, R., & Bukhori, I. (2017). Rural Tourism Management: Gap Between Expected and Reality. *International Journal of Applied Business and Economic Research*, 279-289.
35. Tong,junhui,li,yi,yang,yongliang(2024) System Construction, Tourism Empowerment, and Community Participation: The Sustainable Way of Rural Tourism Development,journal sustainability,p1-20
36. Yanan,li,azzam ismail,Muhammad,aminuddin,asrul(2024) How has rural tourism influenced the sustainable development of traditional villages? A systematic literature review,journal Heliyon,p1-23
37. Yubianto, S. D. (2023). Understanding the role of local culture and local food in indonesia's gastronomy tourism. *Jurnal Hospitality Dan Pariwisata*, 9(1).

Rural Tourism Management for the Development and Recognition of Local Culture

Somieh Alizadeh Abbasabadi¹, Morteza Khazaei Pool²

¹ Master of Tourism Management, Faculty of Management, Maziar Non-Profit Institute, Royan, Iran

² Instructor, Tourism Management Department, Maziar Institute of Higher Education, Royan, Iran

Abstract

This article examines rural tourism and its impacts on the sustainable development of local communities. The main objective of the research is to identify and analyze the challenges and opportunities in this area and to provide solutions to improve the situation of the rural tourism industry. Quantitative and survey methods were used to collect data, and the study community of Yosh village with 57 households and 154 people was selected. The findings of this research show that rural tourism can help strengthen the local economy, preserve local culture and traditions, and improve the quality of life of residents. However, challenges such as lack of proper planning, lack of infrastructure, and negative environmental impacts have also been identified. The research emphasizes the importance of active participation of the local community in decision-making processes and tourism management. This research falls into the category of applied research and its results provide the ability to be used in solving practical problems and improving existing conditions, especially for stakeholders and policymakers.

Keywords: Tourism, Development of local culture, Understanding local culture, Rural tourism management
